

Regionstyrelsen har sammanträtt

I dag, den 27 januari, har regionstyrelsen haft sammanträde. Mötet behandlade, bland annat, framtida förbindelse till Fårö, lokal utvecklingsstrategi för Leader och allmän avgiftsbefrielse för rekommenderad screeningverksamhet. Här är ett pressmeddelande som nämner några av sammanträdets 25 ärenden.

Kallelse och handlingar hittar du här: <https://gotland.se/109535>

Ärende 3 - Framskrivning av lokal utvecklingsstrategi för Leader, programperiod 2023-2027

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen ställer sig positiv till att Gotland ska gå in i en ny programperiod för Leader för programperioden 2023-2027.
- Regionsstyrelseförvaltningen får i uppdrag att ta en aktiv roll i framskrivningsprocessen av ett förslag till en ny Leaderstrategi, i syfte att åstadkomma en stark koppling av strategi och genomförande till den regionala utvecklingsstrategin och andra program av betydelse för den regionala utvecklingen på Gotland.
- Regionsstyrelseförvaltningen får i uppdrag att hantera medfinansiering av skrivarbetet inom befintlig ram.

Sammanfattning

Under kommande programperiod 2023-2027 kommer det att erbjudas möjlighet att arbeta med Leader inom Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Det blir således endast en av investerings- och strukturfonderna som nyttjas. EU-kommissionens tanke med Leader är att knyta samman ett funktionellt geografiskt område runt en gemensam utvecklingsstrategi. För Gotland del finns det en väldigt tydlig sådan avgränsning, nämligen Östersjön. Enfondslösningen med EJFLU medför en skillnad i geografiskt verksamhetsområde jämfört med innevarande programperiod. Det är att tätorter med fler än 20 000 invånare inte får inkluderas i området, vilket i Gotlands fall exkluderar Visby.

I varje Leaderområde bildar företag (privat), föreningar (ideell) och offentlig sektor ett partnerskap som tillsammans tar fram en lokal utvecklingsstrategi där man kommer överens om vilka insatser som ska prioriteras under programperioden. Den 15 oktober 2021 ska Gotland lämna in en fullständig ansökan om att bilda Leaderområde till Jordbruksverket, det görs genom att skicka in en färdig lokal utvecklingsstrategi för perioden 2023–2027.

Vid ansökan om det förberedande stödet ska en projektplan och budget för framtagandet av ny lokal utvecklingsstrategi presenteras. Om Gotland blir prioriterat och får bilda Leaderområde även nästa period väntas beslutas i juni 2022. För finansiering av arbetet med att ta fram en ny lokal utvecklingsstrategi finns det avsatt medel för förberedande stöd hos Jordbruksverket. Det förberedande stödet ska ha offentlig medfinansiering med 33 procent.

Den nuvarande programperiodens driftsprojekt får inte finansiera något arbete som gäller nästa programperiod. Region Gotland som offentlig representant medfinansierar det förberedandestödet/framskrivningsprocessen för att ta fram ny utvecklingsstrategi för kommande programperiod med 33 procent.

Regionstyrelsens ordförande, Eva Nypelius, (C): Leader är ett framgångsrikt sätt att genom partnerskap och samverkan, jobba med lokal tillväxt och landsbygdsutveckling.

Ärende 8 - Allmän avgiftsbefrielse för rekommenderad screeningverksamhet

Regionstyrelsens förslag till beslut i regionfullmäktige

- Screeningverksamhet i hälso- och sjukvården som utförs enligt nationella rekommendationer ska vara avgiftsfri från och med 2021-04-01.

Sammanfattning

Hälso- och sjukvårdsnämnden har föreslagit att screeningverksamhet som utförs enligt nationella rekommendationer ska vara avgiftsfri. Hälso- och sjukvården på Gotland har idag fyra aktiva screeningprogram. Screening avseende bröstcancer, livmoderhalscancer, tjock- och ändtarmscancer och bukaortaaneurysm. Alla fyra program rekommenderas av Socialstyrelsen.

Programmet för bukaortaaneurysm har på Gotland en avgift på 200 kronor. Övrig screening är idag avgiftsfri. Socialstyrelsen har i uppdrag att ta fram rekommendationer om införandet av nationella screeningprogram. Det är dock upp till varje region att bestämma om och när ett screeningprogram ska startas.

Syftet med rekommendationerna är att nå nationell samordning kring screening och skapa förutsättningar för en jämlik vård. Effekten av en eventuell avgift har diskuterats men en sammantagen bedömning är att det finns en viss risk för att avgifter i screeningprogrammen leder till att färre personer deltar i programmen och att detta förhållande förstärks i vissa socioekonomiska grupper.

Varje år genomförs ungefär 350-400 screeningar. Borttagandet av avgiften ger ett intäktsbortfall på 80 000 kronor vid 400 undersökningar, men det räcker med endast en tidig upptäckt av aortaaneurysm för att kompensera för intäktsbortfallet

Regionstyrelsens ordförande, Eva Nypelius, (C): Screeningverksamheten är en viktig förebyggande åtgärd som vi vill att alla skall ta del av och därför blir nu all förebyggande screening avgiftsfri.

Ärende 9 - Avgiftsbefrielse för personer upp till 24 år för besök inom specialiserad psykiatrisk vård

Regionstyrelsens förslag för beslut i regionfullmäktige

- Personer 24 år eller yngre befrias från sådana vårdavgifter som avses i Hälso- och sjukvårdslag (2017:30) 17 Kap §1 (patientavgifter), vid besök inom den specialiserade psykiatriska vården.
- Avgiftsbefrielse gäller från och med 2021-04-01.

Sammanfattning

Enligt uppdrag i handlingsplanen för suicidprevention har hälso- och sjukvårdsnämnden utrett och nu föreslagit avgiftsfria besök inom psykiatri för personer 24 år eller yngre. I handlingsplanen, som fastställdes av regionfullmäktige 2020-10-26, anges att insatser behövs för att undvika att personer som har behov av psykiatrisk vård, inte söker vård eller avslutar vårdkontakten när de fyller 18 år.

Psykiatri bedömer att en betydande orsak till avslut av vårdkontakt eller att unga vuxna inte söker vård, är att vårdkontaktarna blir avgiftsbelagda i samband med 18-årsdagen. Intäktsbortfallet från besök av ungdomar mellan 18 och 24 år beräknas till cirka 350 000 kronor. Detta medför behov av effektivisering på motsvarande belopp vilket kommer att arbetas in i hälso- och sjukvårdsnämndens budget för 2021.

Regionstyrelseförvaltningen har inget att invända mot hälso- och sjukvårdsnämndens förslag att inför avgiftsbefrielse för ungdomar upp till 24 år vid besök i den specialiserade psykiatriska vården.

Regelbunden uppföljning av antalet besök i den här åldersgruppen bör dock göras framåt för att säkerställa att ungdomar söker vård i större utsträckning än nu och inte avslutar sin vårdkontakt.

Regionstyrelsens ordförande, Eva Nypelius, (C): Det här är ett sätt att få den här målgruppen att fortsätta påbörjad vård samt vid behov söka vård och då får inte ekonomin hindra det, helt enligt den antagna handlingsplanen.

Ärende 10 - Ansökan om vattenskyddsområde och föreskrifter för Åminne grundvattentäkt

Regionstyrelsens förslag till beslut i regionfullmäktige

Regionstyrelsen ställer sig bakom förslaget till vattenskyddsområde för Åminnegrundvattentäkt samt dess föreskrifter och föreslår fullmäktige besluta

- Att med stöd av 7 kap. 21 § miljöbalken besluta om vattenskyddsområde för Åminne grundvattentäkt inom Region Gotland, med den omfattning som framgår av karta "Vattenskyddsområde för Åminne grundvattentäkt" i bilaga 1 i teknikförvaltningens tjänsteskrivelse TN 2019/838, 2020-09-18.
- Att med stöd av 7 kap. 22 § miljöbalken besluta om skyddsföreskrifter inom angivet vattenskyddsområde såsom formulerats i "Vattenskyddsföreskrifter för Åminne grundvattentäkt", i bilaga 2 i ovannämnd tjänsteskrivelse.
- Att till föreskrifterna bifoga allmänna upplysningar enligt utformning i "Allmänna upplysningar", bilaga 3 i ovannämnd tjänsteskrivelse
- Att i beslut ange att föreskrifterna ska träda i kraft den 1 april 2021.

- Att med stöd av 7 kap. 22 § miljöbalken besluta att föreskrifterna ska gälla omedelbart även om de överklagas.
- Att i beslut informera om hur detta kan överklagas till Länsstyrelsen i Gotlands län.
- Att i beslut ange att kungörelse ska ske med stöd av 27 § förordning (SFS 1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m. m.

Sammanfattning

Vattenförsörjningen av Åminne samhälle med omnejd sker genom uttag av grundvatten i bergborrade brunnar vid Åminne vattentäkt. Täkten fyller en viktig funktion och vattendom finns för uttaget. Reservvattentäkt saknas. Genom att området kring Åminne vattentäkt förklaras som ett vattenskyddsområde med tillhörande skyddsföreskrifter stärks skyddet för vattenförekomsten.

Teknikförvaltningen har tagit fram underlag för vattenskyddsområdet och förslag till föreskrifter. Arbetet har bedrivits enligt gängse metoder som bland annat innefattat samråd. Inom det föreslagna vattenskyddsområdet finns boende, camping/stugby, jord- och skogsbruk, djurhållning, kommunal verksamhet samt väghållning. Av den konsekvensanalys som gjorts framgår att relativt få befintliga verksamheter berörs. Inom primär och sekundär skyddszon finns mycket liten andel åker/betesmark. Konsekvenserna av de föreslagna skyddsföreskrifterna bedöms därför bli måttliga för jord- och skogsbruk.

Regionstyrelsens ordförande, Eva Nypelius, (C): Förslaget, som arbetats fram och varit på samråd, går nu vidare till regionfullmäktige för beslut om vattenskyddsområde runt Åminne grundvattentäkt.

Ärende 11 - Framtida förbindelse till Fårö

Regionstyrelsens förslag till beslut i regionfullmäktige

- Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att svaret på Trafikverkets inriktningsbeslut är att Region Gotland ställer sig positiv till en vägbro mellan Fårö och Gotland men att uppställda kriterier inte accepteras.
- Regionstyrelsen fortsätter dialogen med Trafikverket avseende förutsättningar för förbättrad färjetrafik.
- Regionstyrelsen ger regionstyrelseförvaltningen i uppdrag att se över andra möjliga finansieringslösningar för en fast förbindelse mellan Fårö och Gotland.

Sammanfattning

I juni 2019 tog Trafikverket ett inriktningsbeslut om förutsättningarna att finansiera en fast förbindelse mellan Gotland och Fårö. Beslutet innebär att förslaget om att ersätta färjeleden över sundet med en vägbro kan skickas för prövning hos regeringen under förutsättning att Region Gotland kan säkra finansiering för investeringskostnader som överstiger 650 miljoner kronor, liksom för planläggningskostnaderna och för tillkommande åtgärder i angränsande vägnät.

Ärendet kan skickas för prövning hos regeringen först efter att det finns en fastställd vägplan och i samband med beslut om byggstart. Region Gotland behöver nu ta ställning till inriktningsbeslutet för att klargöra hur planeringen av ärendet ska drivas vidare.

Region Gotland har ställt sig bakom en fast förbindelse till Fårö genom de av regionfullmäktige antagna dokumenten Bygg Gotland, Översiktsplan för Gotlands kommun

2010-2025, antagen 14 juni 2010, §79, och Fördjupad översiktsplan Fårö 2025, antagen av regionfullmäktige 20 februari 2014.

Trafikverkets förstudie Fast förbindelse Fårö från 2013 visade att både utvecklad färjeförbindelse och alternativet att investera i en bro vore samhällsekonomiskt lönsamt. Nya samhällsekonomiska bedömningar från 2019 landar i samma slutsats. Samtidigt visar den finansieringskalkyl som finns på stora osäkerheter i fråga om kostnad och finansiering av projektet. Investeringskostnaden uppskattas i kalkylen till ett intervall på ca 600-900 miljoner kronor och uppdaterade beräkningar som gjorts efter finansieringskalkylen, inför bedömning om samhällsekonomisk lönsamhet, pekar på kostnader över detta intervall.

I Trafikverkets inriktningsbeslut understryks därför att Region Gotland måste säkra eventuella investeringskostnader över ett belopp om 650 miljoner kronor, kostnader för planläggning och kostnader för följdinvesteringar på angränsande vägnät om projektet ska drivas vidare. Detta förutsätts finansieras via regionens länsplan.

Enbart planläggningskostnaderna bedöms uppgå till omkring 25 procent av investeringskostnaden för en bro. Det kan sättas i relation till omfattningen på regionens länsplan åren 2018-2029 om totalt 248 miljoner kronor, eller ca 20 miljoner kronor per år.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att det under nu gällande förutsättningar inte är aktuellt att gå vidare i planeringen för en bro. Kostnaden är för hög och skulle innebära att inga andra investeringar kan genomföras inom ramen för länsplanen under ett flertal år. Regionstyrelseförvaltningen bedömer därför att svaret på Trafikverkets inriktningsbeslut bör vara att Region Gotland ställer sig positiv till en vägbro mellan Fårö och Gotland men att uppställda kriterier inte accepteras.

Regionstyrelsens ordförande, Eva Nypelius, (C): En fast broförbindelse till Fårö skulle betyda mycket positivt för att öka tillgängligheten och bidra till utvecklingen på Fårö. Men det är ett statligt ansvar och då måste staten också stå för finansieringen! Det är inte rimligt att kräva att regionen skall stå för risken och medfinansiera. En bro behövs, men inte på dessa villkor.

Ärende 12 - Remiss. Trafikverkets inriktningsunderlag för det framtida transportsystemet.

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen beslutar att överlämna synpunkter till Infrastrukturdepartementet enligt bifogat förslag till yttrande.
- Omedelbar justering

Sammanfattning:

Trafikverket har på regeringens uppdrag tagit fram ett inriktningsunderlag inför transportinfrastrukturplaneringen för perioden 2022-2033, respektive 2022-2037. Inriktningsunderlaget remitterades till Region Gotland och övriga remissinstanser den 30 oktober 2020 och remisstiden löper till 29 januari 2021.

Syftet med inriktningsunderlaget är att ge regeringen underlag för en infrastrukturproposition med förslag till riksdagen om ekonomiska ramar och inriktning för den nya planperioden. Efter riksdagsbeslut kommer Trafikverket att få i uppdrag att ta fram ett förslag till ny nationell plan. Parallellt med detta erbjuds regionerna att ta fram förslag till nya länsplaner. Infrastrukturpropositionen väntas komma våren 2021 och beslut om ny nationell plan och nya länsplaner planeras till 2022.

Inriktningsunderlaget är framtaget för två alternativa planperioder, 2022–2033 respektive 2022–2037, samt tre olika anslagsnivåer, nu gällande planeringsram om 622,5 mdr (12 år), samt ökade eller minskade anslag om 20 procent. Utöver detta har Trafikverket valt att redovisa inriktningar både med och utan finansiering av nya stambanor inkluderade i den ekonomiska ramen. Sammanlagt har det resulterat i tio olika redovisade inriktningar.

Transportinfrastrukturplanering är långsiktig och förslaget till yttrande överensstämmer i mångt och mycket med vad regionen lyft också i tidigare sammanhang. Förslaget tar särskilt upp färje- och flygtrafikens betydelse, reservhamn för färjetrafiken, omställningen till hållbart resande, behovet av underhållsåtgärder på det gotländska vägnätet och behovet av högre anslag till länsplanerna.

Utöver bifogat förslag till yttrande deltar Region Gotland även i det yttrande som lämnas in inom ramen för En Bättre Sits, det storregionala samarbetet mellan länen Stockholm, Uppsala, Västmanland, Örebro, Södermanland, Östergötland och Gotland. Det yttrandet bygger på den systemanalys som togs fram och förankrades i regionstyrelsen i höstas.

Bifogat hittar du Region Gotlands yttrande i sin helhet.

Regionstyrelsens ordförande, Eva Nypelius, (C): För Gotlands del behövs en utökning av pengarna i länsplanen för att klara de investeringar som behövs i infrastruktur samt att vi tydligt lyfter fram behovet av tillgängliga flyg- och färjeförbindelser med fastlandet.

Ärende 13 - Mark- och miljööverdomstolens föreläggande om yttrande i mål 13523-19 kring fortsatt och utökad bergtäkt och vattenverksamhet på fastigheten Klintebys 1:4, Klintehamn

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen beslutar godkänna informationen.

Sammanfattning

Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt har 10 december 2020 förelagt Region Gotland att senast 15 januari 2021 yttra sig över SMA Minerals yttrande den 2 december 2020 jämte bilagor. *Förlängd tid medgavs av Mark- och miljööverdomstolen till 1 feb 2021.* Region Gotland yttrande sig senast i oktober 2020 i samma mål.

Det upprättade förslaget till nytt yttrande klargör och förtydligar Region Gotlands inställning, utan att göra några nya ställningstaganden. De frågor som berörs är huvudsakligen kopplade till kalktransporterna mellan täkterna och hamn.

Bifogat hittar du Region Gotlands yttrande i sin helhet.

Regionstyrelsens ordförande, Eva Nypelius, (C): För oss är trafiksäkerhetsåtgärderna jätteviktiga. Vi vidhåller och förtydligar nu ytterligare det vi tidigare sagt i yttrande att om villkoren för trafiksäkerhetsåtgärder skulle förändras till det sämre så anser regionen att den ansökta täktverksamheten inte är tillåtlig.

Ärende 14 - Motion. Politiskt inflytande och politiskt ansvar för upphandling

Regionstyrelsens förslag till beslut i regionfullmäktige

- Motionen bifalls avseende att rutiner tas fram för användandet av referensgrupper vid upphandling.
- Motionen bifalls avseende att nämnderna ser över sina rutiner så att politiker ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande.
- Motionen avslås avseende att regler och delegationsordning ändras så att regionstyrelsen hanterar stora eller politiskt viktiga upphandlingar.

Sammanfattning

Peter Barnard (V) med flera, har i sin motion yrkat att rutiner tas fram för användandet av referensgrupper vid upphandling, att nämnderna ser över sina rutiner så att politiker ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande samt att regler och delegationsordning ändras så att regionstyrelsen hanterar stora eller politiskt viktiga upphandlingar. På senare år har några stora upphandlingar beslutats av tjänstemän och inte av regionstyrelsen.

Motionärerna menar att det är helt i linje med delegationsordning men ett avsteg från en äldre överenskommelse att stora eller politiskt viktiga upphandlingar ska hanteras av, eller ske i nära dialog med regionstyrelsen. Vidare anser de att det är politikerna som ska besluta om stora eller politiskt viktiga upphandlingar.

Regionstyrelsens ordförande, Eva Nypelius, (C): Genom förslaget till fullmäktige får nämnderna i uppdrag att se över rutinerna för upphandlingar samt att rutiner och kriterier skall tas fram för hur användandet av referensgrupper där politiker ingår tas fram.

Vill du veta mer kontakta gärna:

Eva Nypelius (C), regionstyrelsens ordförande
E-post eva.nypelius@gotland.se, **Telefon** 0739 80 50 97

Peter Lindvall, regiondirektör
E-post peter.lindvall@gotland.se, **Telefon** 0707 22 18 98

